

MEĐUNARODNI
STANDARD KONTROLE
MALOKALIBARSKOG
ORUŽJA

ISACS
05.30

Verzija 1.0
2012-08-27

Obeležavanje i vođenje evidencije

United Nations
CASA
Coordinating Action on Small Arms

Referentni broj
ISACS 05.30:2012(BCSM)V1.0

© UN CASA 2012

Ukoliko ovaj dokument ne sadrži najnovije informacije, ažurirane verzije Standarda za kontrolu malokalibarskog oružja dostupne su na ISACS veb-sajtu.

www.smallarmsstandards.org

IZRAZI ZAHVALNOSTI

Ovaj dokument, kao jedan u nizu Međunarodnih standarda kontrole malokalibarskog oružja (ISACS), sačinjen je od strane mehanizma Ujedinjenih nacija za Koordinisanu akciju kontrole malokalibarskog oružja (u daljem tekstu: CASA), u saradnji sa brojnom grupom stručnjaka različitih specijalnosti iz državnih uprava, međunarodnih i regionalnih organizacija, civilnog društva i privatnog sektora. Kompletna lista saradnika na projektu ISACS nalazi se na prethodno pomenutom veb-sajtu.

Izrada Međunarodnih standarda kontrole malokalibarskog oružja ISACS realizovana je uz finansijsku podršku vlada Australije, Kanade, Irske, Norveške i Švajcarske, kao i Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), Kancelarije Ujedinjenih nacija za pitanja razoružanja (UNODA), Fonda Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF) i Izvršnog direktorata Odbora za borbu protiv terorizma (CTED).

Sa engleskog prevela gđa Violeta Gaši, tehnička prevoditeljka UNDP SESEC-a.

© UN CASA 2012

Sva prava zadržana. Ovaj dokument se može reprodukovati u neprofitne obrazovne svrhe bez posebnog odobrenja nosioca autorskih prava, pod uslovom da se navode izvori. Po jedan elektronski primerak svih publikacija u kojima se ovaj dokument navodi kao izvor potrebno je dostaviti Jedinici ISACS-a za među-agencijsku podršku:

Koordinisana akcija kontrole malokalibarskog oružja (CASA)
Jedinica ISACS-a za među-agencijsku podršku
Imejl: support@smallarmsstandards.org
veb-sajt: www.smallarmsstandards.org

Ovaj dokument se ne sme prodavati.

Sadržaj

Strana

Predgovor.....	iv
Uvod	v
1 Delokrug.....	1
2 Normativne reference	1
3 Termini i definicije.....	2
4 Okvir Ujedinjenih nacija	2
5 Obeležavanje	2
5.1 Stavke koje se obeležavaju.....	2
5.2 Obeležavanje tokom proizvodnje	3
5.3 Obeležavanje prilikom uvoza	6
5.4 Oznake prilikom prenosa oružja iz državnih zaliha u trajnu civilnu upotrebu	8
5.5 Obeležavanje trajno zaplenjenog oružja	8
5.6 Obeležavanje onesposobljenog oružja	9
5.7 Zaustavljanje i sprečavanje uklanjanja ili izmene oznaka	9
6 Vođenje evidencije.....	10
6.1 Opšte informacije	10
6.2 Evidencija koja se vodi	10
6.3 Subjekti zaduženi za vođenje evidencije.....	13
6.4 Metod vođenja evidencije.....	13
6.5 Pristup evidenciji	13
6.6 Vremenski rok čuvanja evidencije	13
Bibliografija.....	17

Predgovor

Mehanizam Ujedinjenih nacija (UN) – Koordinisana akcija kontrole malokalibarskog oružja (CASA) radi na poboljšanju sposobnosti usklađivanja aktivnosti UN-a za izradu efikasne politike, programa i pružanja saveta državama članicama u oblasti zaustavljanja nedozvoljene trgovine, nekontrolisanog širenja i zloupotrebe malokalibarskog i lakog oružja. Osnovana 1998. godine od strane generalnog sekretara sa ciljem koordinacije aktivnosti Ujedinjenih nacija u oblasti malokalibarskog oružja, CASA danas okuplja više od 20 tela UN-a aktivnih u razvoju politike i/ili programa za lako i malokalibarsko oružje.¹

Nadovezujući se na prethodne inicijative UN-a za razvoj međunarodnih standarda u oblasti protivminskog delovanja (Međunarodni standardi za protivminko delovanje)², razoružanja, demobilizacije i reintegracije bivših boraca (Integrirani standardi razoružanja, demobilizacije i reintegracije),³ Ujedinjene nacije su razvile niz međunarodnih standarda kontrole malokalibarskog oružja (ISACS) kako bi pružile jasna i sveobuhvatna uputstva praktičarima i kreatorima politike o osnovnim aspektima kontrole lakog i malokalibarskog oružja. Ovaj dokument predstavlja jedan od preko 20 ISACS modula koji sadrže praktična uputstva o uvođenju efikasnih kontrola nad životnim vekom lakog i malokalibarskog oružja (svi ISACS moduli mogu se preuzeti na www.smallarmsstandards.org).

ISACS standardi se zasnivaju na postojećim globalnim sporazumima koji se odnose na kontrolu malokalibarskog i lakog oružja, a posebno na sledećim dokumentima:

- *Program aktivnosti Ujedinjenih Nacija za sprečavanje, borbu protiv i zaustavljanje nezakonite trgovine malokalibarskim i lakim naoružanjem u svim njenim aspektima* (UN PoA);
- *Međunarodni instrument koji omogućava državama da identifikuju i prate nezakonito malokalibarsko i lako naoružanje na pravovremen i pouzdan način* (Međunarodni instrument za praćenje oružja); i
- *Protokol protiv nezakonite proizvodnje i trgovine vatrenim oružjem, pripadajućim delovima i municijom, koji dopunjava Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala* (Protokol UN o vatom oružju).

Kao deo ovog globalnog okvira, ISACS standardi se nadovezuju na standarde, smernice o najboljoj praksi, osnovne propise, itd., koji su razrađeni na regionalnom i pod-regionalnom nivou. Cilj ISACS standarda je da obuhvate osnovne oblasti kontrole lakog i malokalibarskog oružja u kojima se države mogu obratiti Ujedinjenim nacijama za savete, uputstva i podršku.

ISACS standarde je izradila, a i dalje radi na njihovom usavršavanju, šira grupa stručnjaka za malokalibarsko i lako oružje iz Ujedinjenih nacija, vlada, međunarodnih i regionalnih organizacija, civilnog društva i privatnog sektora (kompletna lista osoba koje su doprinele izradi ISACS modula može se preuzeti na: www.smallarmsstandards.org).

ISACS moduli su sačinjeni u skladu sa pravilima navedenim u direktivama ISO/IEC, deo 2, *Pravila za strukturisanje i izradu međunarodnih standarda*, pod nadzorom CASA Radne grupe za ISACS, kojom ko-predsedavaju Kancelarija Ujedinjenih nacija za pitanja razoružanja (UNODA) i Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP).

¹ Kompletna lista CASA partnera dostupna je na: www.poa-iss.org/CASA/CASA.aspx.

² www.mineactionstandards.org

³ www.unhdr.org

Uvod

Mogućnost praćenja nelegalnog malokalibarskog i lakog oružja – kao i pripadajućih nelegalnih delova, sklopova i municije – do tačke u vremenu i prostoru kada su prešli iz legalnih u nelegalne tokove preduslov je za preduzimanje efikasnih mera u cilju sprečavanja daljeg preusmeravanja oružja (ISACS 05.31, *Praćenje nelegalnog malokalibarskog i lakog oružja*, sadrži uputstva o procesu praćenja oružja).

Delotvorne operacije praćenja oružja zavise od dva njima svojstvena preduslova, a to su jedinstveno obeležavanje i efikasno vođenje evidencije o malokalibarskom i lakom oružju. Samo ukoliko oružje ima jedinstvene identifikacione oznake, i ukoliko postoji dostupna evidencija o istoriji posedovanja i kretanja oružja, biće moguće pratiti to oružje do tačke preusmeravanja.

Obeležavanje i vođenje evidencije

1 Delokrug

Ovaj dokument sadrži uputstva o adekvatnom obeležavanju i vođenju evidencije o malokalibarskom oružju, lakom naoružanju, pripadajućim delovima, sklopovima i municiji. U njemu su takođe sadržani tehnički aspekti obeležavanja, kao i detalji o efikasnoj infrastrukturi vođenja evidencije koja se koristi kao podrška nacionalnom sistemu praćenja oružja na državnom nivou.

Svrha ovog dokumenta je da pomogne državama da usvoje i sprovedu mere kako bi se obezbedilo adekvatno obeležavanje malokalibarskog i lakog oružja, pripadajućih delova, sklopova i municije, kao i da se sektor proizvodnje malokalibarskog i lakog oružja podstakne da pruži svoj doprinos u razvoju sredstava zaštite od uklanjanja i menjanja oznaka na oružju.

Pored toga, ovde se nalaze i uputstva o različitim metodama obeležavanja, kao i o tipovima oznaka koje treba stavljati u toku proizvodnje, prilikom uvoza, prenosa iz državnih zaliha u trajnu civilnu upotrebu, kao i tokom trajne zaplene i onesposobljavanja.

Dokument je namenjen kao podrška državama na planu uspostavljanja ili unapređenja sistema za obeležavanje i vođenje evidencije, kako bi na taj način mogle bolje da uoče i da pomognu drugim Državama da identifikuju izvor nelegalnog malokalibarskog i lakog oružja i pripadajuće municije. Opšti princip koji se koristi je *prevencija* nezakonite proizvodnje i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem pripadajućim delovima, sklopovima i municijom.

Ovaj modul ne sadrži uputstva o praćenju. Uputstva se nalaze u ISACS 05.31, *Praćenje nelegalnog malokalibarskog i lakog oružja*.

2 Normativne reference

Za primenu ovog standarda neophodno je upućivanje na dokumente date u nastavku. Kod referentnih dokumenata sa datumom, primenjuje se samo citirano izdanje. Kod referentnih dokumenata bez datuma, primenjuje se poslednje izdanje dokumenta (uključujući i odgovarajuće izmene i dopune).

ISACS 01.20, *Rečnik termina, definicija i skraćenica*

ISACS 05.50, *Uništavanje: oružje*

ISO 3166-1, *Šifre za predstavljanje imena zemalja i njihovih administrativnih/geografskih jedinica – Deo 1: Šifre zemalja*

Preporuke UN-a o transportu opasne robe: primeri zakonskih propisa

3 Termini i definicije

Za potrebe ovog dokumenta primenjuju se termini i definicije navedeni u standardu ISACS 01.20, *Rečnik termina, definicija i skraćenica*.

U ISACS modulima, reči „mora“, „treba“, „sme“ i „može“ se primenjuju u skladu sa jezikom koji se koristi u svim standardima i smernicama Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

- a) **„mora“ označava zahtev:** koristi se za iznošenje zahteva koje je potrebno strogo primenjivati u cilju poštovanja standarda i od kojih se ne sme odstupati;
- b) **„treba“ označava preporuku:** koristi se kada se od nekoliko mogućnosti preporučuje jedna koja je posebno adekvatna, bez pominjanja ili isključivanja drugih, ili kada se izabere određeni pravac delovanja, koji nije nužno i zahtevani, ili (u negativnoj formi: „ne treba“) kada se određeni pravac delovanja ne odobrava, ali nije zabranjen;
- c) **„sme“ označava dozvolu:** koristi se za ukazivanje na mogući pravac delovanja u okviru ograničenja navedenih u dokumentu;
- d) **„može“ označava mogućnost i sposobnost:** koristi se za izražavanje mogućnosti i sposobnosti, bilo da se radi o materijalnoj, fizičkoj ili slučajnoj mogućnosti.

4 Okvir Ujedinjenih nacija

Ovaj dokument sadrži praktične smernice za sprovođenje obaveza u vezi sa obeležavanjem i vođenjem evidencije o malokalibarskom i lakom oružju, koje su sastavni deo multilateralnih instrumenata Ujedinjenih nacija u oblasti kontrole malokalibarskog i lakog oružja, uključujući

- a) *Međunarodni instrument koji omogućava državama da identifikuju i prate nelegalno malokalibarsko i lako naoružanje na pravovremen i pouzdan način* (Međunarodni instrument za praćenje oružja);
- b) *Protokol protiv nezakonite proizvodnje i trgovine vatrenim oružjem, pripadajućim delovima i municijom, koji dopunjuje Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala* (Protokol UN o vatrenom oružju); i
- c) *Program aktivnosti Ujedinjenih Nacija za sprečavanje, borbu protiv i zaustavljanje nezakonite trgovine malokalibarskim i lakim naoružanjem u svim njenim aspektima* (UN PoA).

5 Obeležavanje

5.1 Stavke koje se obeležavaju

5.1.1 Malokalibarsko i lako oružje

Svo malokalibarsko i lako oružje mora se obeležiti u trenutku

- a) proizvodnje;
- b) uvoza (izuzev u slučaju kada je uvozna oznaka već naneta tokom proizvodnje; videti tačku 5.2.1.1.1 (h) i (i));
- c) prenosa iz državnih zaliha u trajnu civilnu upotrebu;
- d) kada ih država trajno zapleni (osim kada se uklanjaju uništavanjem); i

- e) onesposobljavanja.

5.1.2 Delovi i sklopovi

5.1.2.1 Rukohvat ili ram

Rukohvat ili ram se obeležava jer je ovo najvažnija komponenta nekog malokalibarskog ili lakog oružja i na osnovu ove oznake se u pravne svrhe određeno oružje smatra malokalibarskim ili lakim oružjem.

Za potrebe vođenja evidencije i praćenja, oznaka na ramu ili ležištu zatvarača predstavlja glavnu odrednicu za identifikaciju nekog oružja.

5.1.2.2 Drugi bitni delovi i sklopovi

Oznake takođe treba stavljati na druge delove i sklopovi nekog malokalibarskog ili lakog oružja koji trpe pritisak, uključujući

- a) cev;
- b) klizni zatvarač, cilindar, zatvarač kod karabina ili mehanizam za bravljenje.

NAPOMENA Stavljanje dodatnih oznaka može biti od pomoći prilikom identifikacije, vođenja evidencije i praćenja nelegalnog malokalibarskog i lakog oružja koje je sastavljeno iz različitih delova i komponenti više komada oružja i čiji ram ili rukohvat nije obeležen, ili mu je oznaka uklonjena; kao i kod nezakonitih pošiljki delova i sklopova malokalibarskog i lakog oružja.

5.1.3 Municija

Najmanja pakovanja municije za malokalibarsko i lako oružje potrebno je obeležiti.

Pojedinačna zrna malokalibarskog i lakog oružja se mogu (ali ne moraju) obeležiti.

5.2 Obeležavanje tokom proizvodnje

5.2.1 Malokalibarsko i lako oružje

5.2.1.1 Klasične oznake

5.2.1.1.1 Sadržaj

U trenutku proizvodnje, svo malokalibarsko i lako oružje mora imati jedinstvene oznake koje sadrže barem sledeće informacije:

- a) država proizvodnje (koja treba da bude navedena u skladu sa ISO 3166-1, videti tačku 2);
- b) ime proizvođača; i
- c) serijski broj jedinstven za
 - 1) proizvođača, ili
 - 2) tip/model oružja koje proizvodi proizvođač.

Oznaka takođe treba da sadrži sledeće informacije:

- d) godina proizvodnje (ove informacije moguće je uključiti u serijski broj);
- e) tip/model oružja; i
- f) kalibar.

ISACS 05.30:2012(BCSM)V1.0

Oznaci je potrebno dodati sledeće informacije:

- g) oznake o izvršenom testiranju i sertifikaciji (u skladu sa nacionalnim propisima).

Oznaka može sadržati sledeće informacije, ako su poznate u trenutku proizvodnje:

- h) država u koju se oružje izvozi (koja treba da bude navedena u skladu sa ISO 3166-1, videti tačku 2); i
- i) godina izvoza.

NAPOMENA Stavljanjem ovakvih oznaka u trenutku proizvodnje izbegava se ponovno obeležavanje oružja tokom uvoza (videti tačku 5.3).

Oznaka na oružju može sadržati sledeće informacije, ako je oružje namenjeno za nacionalni državni organ (vojsku, policiju itd.):

- j) identitet nacionalnog državnog organa kome je oružje namenjeno.

5.2.1.1.2 Format

Oznake treba da budu alfanumeričke (tj. mogu se sastojati od znakova latinskog alfabeta i arapskih brojeva).

NAPOMENA Mogući izuzetak od ovog pravila odnosi se na države koje su pre 3. jula 2005. godine već koristile jedinstveni sistem obeležavanja koji se zasniva na jednostavnim geometrijskim simbolima u kombinaciji sa numeričkim i/ili alfanumeričkim kodom. Ove države mogu i dalje koristiti pomenuti sistem obeležavanja ukoliko on omogućava da sve ostale države bez problema identifikuju zemlju proizvodnje. Pomenute države mogu, međutim, promeniti sistem i koristiti čisto alfanumeričke sisteme obeležavanja koji su opšte prepoznatljivi i lakši za beleženje u bazama podataka, čime se povećava verovatnoća uspeha operacija praćenja oružja.

PRIMER: Evo jednog primera klasičnog obeležavanja, u skladu sa tačkama 5.2.1.1.1 i 5.2.1.1.2:

XX	-	XXXX	-	99	-	99	-	99999	-	99
Zemlja proizvodnje (dvocifrena ISO šifra države)		Naziv ili šifra proizvođača		Godina proizvodnje (2 broja)		Šifra tipa/modela		Serijski broj		Kalibar

5.2.1.1.3 Lokacija

Oznake treba primeniti na sklop oružja koji je od ključnog značaja za njegovo funkcionisanje, odnosno

- a) ram/rukohvat

Pored toga, oznake treba stavljati na druge bitne delove oružja, uključujući

- b) cev; i
- c) klizni zatvarač, cilindar, zatvarač kod karabina ili mehanizam za bravljenje.

5.2.1.1.4 Ne-metalni ramovi

Kod oružja čiji su ramovi napravljeni od materijala koji ne sadrži metal (npr. od polimera), oznaka se stavlja na metalnu pločicu koja je trajno utisnuta u materijal rama tako da

- a) se pločica ne može lako skinuti; i

- b) bi se uklanjanjem pločice uništio delić rama.

Prilikom obeležavanja na čeličnoj pločici treba ostaviti dovoljno praznog prostora kako bi mogla da se stavi najmanje jedna oznaka o uvozu čija je veličina karaktera ista kao kod originalne oznake, u skladu sa tačkom 5.3.

5.2.1.1.5 Fizičke karakteristike

Oznake treba stavljati na izloženu površinu malokalibarskog ili lakog oružja i one moraju biti

- a) uočljive bez tehničkih pomagala ili sredstava;
- b) lako prepoznatljive;
- c) čitljive;
- d) trajne (tj. otporne tokom očekivanog veka trajanja oružja na uobičajeno trošenje u okruženju u kojem se oružje koristi); i
- e) takve da ih je moguće maksimalno rekonstruisati u slučaju brisanja ili oštećenja.

5.2.1.1.6 Metod

Metod žigosanja treba koristiti za stavljanje oznaka na malokalibarsko i lako oružje tokom proizvodnje (videti Aneks A).

Oznaka koja je naneta žigosanjem treba da bude duboka najmanje 0,20mm.

NAPOMENA Postoji veća mogućnost da se povrate izbrisani serijski brojevi koji su utisnuti na oružje metodom žigosanja, zbog molekularne deformacije koja nastaje usled primene ove metode.

5.2.2 Delovi i sklopovi

Budući da se nelegalno malokalibarsko i lako oružje može sastaviti od legalno proizvedenih delova i sklopova koji su nabavljeni putem nezakonite trgovine oružja, prilikom proizvodnje bi takođe trebalo obeležiti delove i sklopove koji su ključni za funkcionisanje nekog komada malokalibarskog i lakog oružja (videti tačku 5.1.2), u skladu sa tačkom 5.2.1, u zavisnosti od slučaja, radi lakšeg praćenja porekla oružja koje je pronađeno u nelegalnom tokovima.

5.2.3 Municija

5.2.3.1 Obeležavanje pakovanja municije

Municija za malokalibarsko i lako oružje treba da bude pakovana i obeležena u skladu sa *Preporukama Ujedinjenih nacija o transportu opasne robe*: primer zakonskih propisa.

Pored toga, u cilju lakšeg praćenja, sva pakovanja municije za malokalibarsko i lako oružje, od najvećih do najmanjih, treba da sadrže sledeće informacije:

- a) država proizvodnje (koja treba da bude navedena u skladu sa ISO 3166-1, videti tačku 2);
- b) ime proizvođača; i
- c) broj partije ili serije jedinstven za
 - 1) proizvođača, ili
 - 2) tip municije koju proizvodi proizvođač;
- d) godina proizvodnje (ove informacije moguće je uključiti u serijski broj);

- e) kalibar.
- f) tip;
- g) pošiljalac (ako je poznat u vreme pakovanja);
- h) primalac (ako je poznat u vreme pakovanja i u slučaju da se čitava serija municije šalje jednom primaocu); i
- i) datum slanja (ako je poznat u trenutku pakovanja).

Ako nisu poznate u trenutku pakovanja, informacije iz stavki (g), (h) i (i) treba dodati na spoljašnji deo pakovanja pre pošiljke.

5.2.3.2 Obeležavanje pojedinačnih zrna

Pojedinačna zrna municije za malokalibarsko i lako oružje moguće je obeležiti kako bi se lakše pratilo njihovo poreklo ukoliko se pronađu u nelegalnim tokovima. Oznaka na pojedinačnim patronama može, između ostalog, sadržati sledeće informacije,

- a) zemlju proizvodnje (koja treba da bude navedena u skladu sa ISO 3166-1, videti tačku 2);
- b) ime proizvođača; i
- c) broj serije ili partije jedinstven za
 - 1) proizvođača, ili
 - 2) broj serije ili partije jedinstven za
- d) kalibar; i
- e) tip.

5.3 Obeležavanje prilikom uvoza

5.3.1 Adekvatno obeleženo oružje

Na uvezeno oružje koje već ima oznake u skladu sa tačkom 5.2.1.1.1 a), b) i c) u trenutku uvoza moraju se naneti i oznake sa sledećim informacijama

- a) zemlja uvoza; i
- b) godina uvoza.

5.3.2 Neadekvatno obeleženo oružje

Na oružje iz uvoza koje ne poseduje oznake u skladu sa tačkom 5.2.1.1.1 a), b) i c) u trenutku uvoza ora moraju se naneti i oznake sa sledećim informacijama:

- a) zemlja uvoza;
- b) godina uvoza; i
- c) jedinstveni serijski broj u vezi sa stavkama a) i b) koje su prethodno navedene

NAPOMENA Uvozne oznake čine praćenje efikasnijim jer omogućavaju da se zahtev za praćenje pošalje direktno zemlji poslednjeg legalnog uvoza.

PRIMER Primer oznaka u skladu sa ovom tačkom:

XX	-	99	-	999999
Zemlja uvoza (dvocifrena ISO šifra države)		Godina uvoza (2 broja)		Serijski broj (ako je oružje neadekvatno obeleženo)

5.3.3 Lokacija oznaka o uvozu

5.3.3.1 Opšte informacije

Oznake o uvozu se nanose na onaj deo oružja koji je od najvećeg značaja za njegovo funkcionisanje (npr. ram/rukohvat), a osim toga, mogu se naneti na druge bitne delove (npr. cev, klizni zatvarač kod pištolja, cilindar, zatvarač kod karabina ili mehanizam za bravljenje).

Oznake o uvozu treba staviti odmah pored postojećih oznaka na oružju, ali treba da budu vidljivo različite od postojećih oznaka.

5.3.3.2 Ne-metalni okviri

Za oružje sa okvirima od materijala koji ne sadrži metal (npr. od polimera), oznaka o uvozu se stavlja na ugrađenu metalnu pločicu koja sadrži osnovnu oznaku (videti tačku 5.2.1.1.4).

Ako nije moguće staviti oznaku o uvozu na ugrađenu metalnu pločicu (npr. ne postoji ugrađena čelična pločica ili ne sadrži dovoljno praznog prostora), oznaka o uvozu se može naneti direktno na nemetalni okvir.

Kada se oznaka o uvozu nanosi direktno na ram koji nije od metala,

- a) treba je naneti na deo rama koji će se najmanje habati tokom uobičajene upotrebe; i
- b) istu oznaku o uvozu je potrebno takođe naneti na najmanje jednu bitnu metalnu komponentu oružja (npr. cev, klizni zatvarač kod pištolja, cilindar, zatvarač kod karabina ili mehanizam za bravljenje).

5.3.4 Metod obeležavanja prilikom uvoza

Ako se oznake o uvozu nanose prilikom proizvodnje, tehnike obeležavanja koje se koriste za klasične oznake treba takođe koristiti i za oznake o uvozu, u skladu sa tačkom 5.2.1.1.5.

Ukoliko se oznake o uvozu nanose u trenutku uvoza, mogu se koristiti tehnike mehaničkog ili laserskog urezivanja.

Oznake o uvozu koje se nanose mehaničkim ili laserskim urezivanjem treba da budu duboke najmanje

- a) 0,10mm kada se nanose na metal; i
- b) 0,20mm kada se nanose na materijale koji ne sadrže metal (npr. polimer).

5.3.5 Izuzeci

Oznake o uvozu ne treba nanositi na malokalibarsko i lako oružje koje se

- a) privremeno uvozi u legitimne svrhe koje se mogu proveriti (npr. lov, sportsko streljaštvo, procena, izložbe ili popravke);
- b) uvozi kao rezultat privremenog izvoza u legitimne svrhe koje se mogu proveriti; ili

c) trajno uvozi kao muzejski eksponat.

5.4 Oznake prilikom prenosa oružja iz državnih zaliha u trajnu civilnu upotrebu

5.4.1 Lako oružje

Lako oružje u državnim zalihama koje predstavlja višak u odnosu na nacionalne potrebe trebalo bi uništiti u skladu sa ISACS 05.50, *Uništavanje: oružje*, ili se može ukloniti na drugi način koji odobri država. Ovo oružje ne bi trebalo da iz državnih zaliha uđe u trajnu civilnu upotrebu (za više informacija videti ISACS 03.30, *Nacionalne kontrole pristupa civila malokalibarskom i lakom oružju*).

5.4.2 Malokalibarsko oružje

Malokalibarsko oružje u zalihama koje predstavlja višak u odnosu na nacionalne potrebe trebalo bi uništiti u skladu sa ISACS 05.50, *Uništavanje: oružje*, ili se može ukloniti na drugi način koji odobri država. Ovo oružje ne bi trebalo da iz državnih zaliha uđe u trajnu civilnu upotrebu ukoliko postoji očigledan rizik da bi to negativno uticalo na unutrašnju bezbednost.

5.4.2.1 Adekvatno obeleženo oružje

Malokalibarsko oružje koje iz državnih zaliha prelazi u trajnu civilnu upotrebu, i koje već ima oznake u skladu sa tačkom 5.2.1.1.1 a), b) i c) mora u trenutku prenosa imati oznaku kojom se utvrđuje

- a) država koja prenosi oružje (koja treba da bude navedena u skladu sa ISO 3166-1, videti tačku 2); i
- b) godina prenosa.

5.4.2.2 Neadekvatno obeleženo oružje

Na malokalibarsko oružje koje iz državnih zaliha prelazi u trajnu civilnu upotrebu, i koje nema oznake u skladu sa tačkom 5.2.1.1.1 a), b) i c) se u trenutku prenosa moraju staviti oznake kojima se utvrđuje

- a) država koja prenosi oružje;
- b) godina prenosa; i
- c) jedinstveni serijski broj u vezi sa stavkama a) i b).

5.4.2.3 Metode obeležavanja

Za obeležavanje oružja u trenutku prenosa iz državnih zaliha u trajnu civilnu upotrebu može se koristiti metoda mehaničkog ili laserskog urezivanja (videti Aneks 1).

5.5 Obeležavanje trajno zaplenjenog oružja

5.5.1 Opšte informacije

Malokalibarsko i lako oružje koje država trajno zapleni zbog, primera radi, nelegalne proizvodnje ili trgovine, trebalo bi ukloniti uništavanjem u skladu sa ISACS 05.50, *Uništavanje: oružje*.

5.5.2 Adekvatno obeleženo oružje

Na trajno zaplenjeno malokalibarsko i lako oružje koje treba ukloniti na drugi način a ne uništavanjem, i koje već ima oznake u skladu sa tačkom 5.2.1.1.1 a), b) i c), se u trenutku zaplene moraju staviti dodatne oznake kojima se utvrđuje

- a) država koja zaplenjuje oružje;

- b) godina zaplene

5.5.3 Neadekvatno obeleženo oružje

Na trajno zaplenjeno malokalibarsko i lako oružje koje treba ukloniti na drugi način, a ne uništavanjem, i koje nema oznake u skladu sa tačkom 5.2.1.1.1 a), b) i c), se u trenutku zaplene moraju staviti dodatne oznake kojima se utvrđuje

- a) država koja zaplenjuje oružje;
- b) godina zaplene; i
- c) jedinstveni serijski broj u vezi sa stavkama a) i b).

5.6 Obeležavanje onesposobljenog oružja

Na onesposobljeno malokalibarsko i lako oružje se u trenutku onesposobljavanja moraju staviti dodatne oznake kojima se utvrđuje

- a) država u kojoj se vrši onesposobljavanje oružja;
- b) godina onesposobljavanja; i
- c) oznaka koja potvrđuje da je oružje onesposobljeno.

5.7 Zaustavljanje i sprečavanje uklanjanja ili izmene oznaka

5.7.1 Kriminalizacija

Samo nadležni državni organ može odobriti uklanjanje ili izmenu oznaka na malokalibarskom ili lakom oružju. Oružje kojem oznake budu uklonjene ili izmenjene na osnovu odobrenja nadležnog državnog organa mora se zabeležiti i evidentirati u skladu sa ovim dokumentom. Evidencija o ovom oružju treba da sadrži i stare i nove oznake.

Uklanjanje ili izmena oznaka na malokalibarskom ili lakom oružju bez prethodnog odobrenja nadležnog državnog organa smatra se krivičnim delom.

Fizičko ili pravno lice, koje bude u posedu malokalibarskog ili lakog oružja čije su oznake uklonjene ili izmenjene bez prethodnog odobrenja nadležnog državnog organa smatraće se odgovornim za krivično delo.

Malokalibarsko ili lako oružje čije su oznake uklonjene ili izmenjene bez prethodnog odobrenja nadležnog državnog organa smatraće se nezakonitim.

5.7.2 Protivmere

Proizvođači vatrenog oružja treba da ustanove mere protiv uklanjanja i izmene oznaka, uključujući i mere koje omogućavaju da se povrate informacije iz oznake čak i nakon pokušaja uklanjanja ili izmene oznaka.

5.7.3 Sigurnosne oznake

5.7.3.1 Opšte informacije

Pored klasičnih oznaka iz tačke 5.2.1.1, malokalibarsko i lako oružje može takođe imati i sigurnosne oznake, koje služe kao rezerva u slučaju da se klasične oznake uklone ili izmene.

5.7.3.2 Sadržaj

Sigurnosne oznake treba da sadrže iste informacije kao i klasične oznake (videti tačku 5.2.1.1.1).

5.7.3.3 Lokacija

Sigurnosne oznake treba sakriti nanošenjem na one delove oružja sa kojima je teško manipulirati po završetku proizvodnje, i koji, ako se diraju, mogu da dovedu do toga da oružje postane neupotrebljivo.

PRIMER Primeri delova gde je moguće naneti sigurnosne oznake su izbacivač, zatvarač, glava zatvarača (izvlakač) ili unutrašnjost cevi.

5.7.3.4 Metode

U zavisnosti od toga koji se sklop obeležava, najadekvatnije metode za nanošenje sigurnosnih oznaka prilikom proizvodnje su

- a) mehaničko i/ili lasersko urezivanje;
- b) kompjuterizovana laserska perforacija (laserske perforacije, pokrivene polimerom, koje se mogu pročitati kao matrica podataka pod infra-crvenom svetlošću);
- c) bušenje malih rupa unutar cevi koje se mogu pročitati uz pomoć ultrasoničnog senzora; ili
- d) tehnologija identifikacije radio-frekvencije (RFID): RFID pločice ugrađene u oružje i čitljive uz pomoć RFID čitača, npr. mobilnog telefona sa odgovarajućom opremom).

6 Vođenje evidencije

6.1 Opšte informacije

Za potrebe vođenja evidencije oznake na ramu ili rukohvatu su glavna referentna tačka za identifikaciju jednog oružja.

Ako ram ili rukohvat oružja koje se evidentira nije obeležen, evidentiraju se oznake koje se pojavljuju na drugim bitnim sklopovima oružja (tj. cev, klizni zatvarač na pištolju, cilindar, zatvarač kod karabina ili mehanizam za bravljenje), kao i deo na kojem se te oznake nalaze.

NAPOMENA Malokalibarsko oružje, posebno stariji modeli, može da, pored serijskih brojeva, sadrži brojeve koji nisu jedinstveni (npr. brojevi montaže, patenta i korišćenja patenta). Prilikom evidentiranja podataka o oružju treba napraviti razliku između ovih nejedinstvenih brojeva i jedinstvenih serijskih brojeva.

6.2 Evidencija koja se vodi

6.2.1 Malokalibarsko i lako oružje

Za svako pojedinačno malokalibarsko i lako oružje pod nadležnošću jedne države, potrebno je voditi evidenciju o sledećim informacijama, tamo gde je to primenljivo u datom slučaju:

6.2.1.1 Za svaki komad oružja

- a) država proizvodnje;
- b) ime proizvođača;
- c) serijski broj;

- d) godina proizvodnje;
- e) tip/model oružja;
- f) kalibar;
- g) lokacija oznaka na oružju (npr. na ramu/rukohvatu, cevi, itd.); i
- h) informacija o vlasništvu (imena, adrese i brojevi dozvola vlasnika oružja, kao i datumi sticanja vlasništva, do tačke kada oružje napušta nadležnost jedne države, npr. putem izvoza, uništenja itd.).

Pomenuta evidencija se mora čuvati za celokupno malokalibarsko i lako oružje, pored evidencije navedene u tačkama 6.2.1.2 – 6.2.1.7, u zavisnosti od slučaja.

6.2.1.2 Izvezeno oružje

- a) broj odobrenja za uvoz (koji određuje država izvoznica);
- b) broj odobrenja za izvoz (koji određuje država uvoznica);
- c) broj(evi) odobrenja za tranzit (koje određuje država(e) tranzita, u zavisnosti od slučaja);
- d) datum izvoza;
- e) vlasnik oružja pre izvoza;
- f) država u koju se oružje izvozi;
- g) subjekt koji prima robu (npr. podaci o državnoj instituciji, veleprodaji, maloprodaji, itd.);
- h) broj uverenja o krajnjem korisniku/ identifikacija (koje izdaje država primalac);
- i) krajnji korisnik;
- j) posrednik(ci) u prometu oružja; i
- k) prevoznik(ci) i/ili špediteri.

6.2.1.3 Uvezeno oružje

- a) broj odobrenja za uvoz (koji određuje država uvoznica);
- b) broj odobrenja za izvoza (koji određuje država izvoznica);
- c) broj(evi) odobrenja za tranzit (koje određuje država(e) tranzita, u zavisnosti od slučaja);
- d) uvozna oznaka (videti tačku 5.3);
- e) datum uvoza;
- f) država iz koje se oružje izvozi;
- g) vlasnik oružja pre uvoza;
- h) subjekt koji prima uvezenu pošiljku (npr. podaci o državnoj instituciji, veleprodaji, maloprodaji, itd.);
- i) broj uverenja o krajnjem korisniku/ identifikacija (koje izdaje država uvoznica);

ISACS 05.30:2012(BCSM)V1.0

- j) krajnji korisnik;
- k) posrednik(ci) u prometu oružja; i
- l) prevoznik(ci) i/ili špediteri.

6.2.1.4 Oružje koje prelazi iz državnih zaliha u trajnu civilnu upotrebu

- a) datum prenosa;
- b) državni organ koji vrši prenos oružja;
- c) serijski broj prenosa (videti tačku 5.4.2.2); i
- d) primalac u slučaju prenosa.

6.2.1.5 Trajno zaplenjeno oružje koje nije određeno za uništenje

- a) datum zaplene;
- b) subjekt koji je zaplenio oružje;
- c) razlozi za zaplenu;
- d) serijski broj zaplene (videti tačku 5.5.3); i
- e) metod uklanjanja koji ne podrazumeva uništavanje.

6.2.1.6 Onesposobljavanje oružje

- a) datum onesposobljavanja;
- b) metod onesposobljavanja;
- c) subjekt koji je izvršio onesposobljavanje oružja;
- d) subjekt koji je verifikovao onesposobljavanje oružje;

NAPOMENA Subjekt koji verifikuje da je oružje onesposobljeno razlikuje se i nezavisan je od subjekta koji je izvršio onesposobljavanje.

- e) broj uverenja o verifikaciji onesposobljavanja; i
- f) primalac onesposobljenog oružja (kada je potrebna dozvola za onesposobljeno oružje).

6.2.1.7 Oružje određeno za uništenje

- a) datum uništavanja;
- b) metod uništavanja;
- c) subjekt koji je izvršio uništavanje;
- d) subjekt koji je verifikovao uništavanje; i

NAPOMENA Subjekt koji verifikuje da je oružje uništeno razlikuje se i nezavisno je od strukture koja je izvršila uništavanje.

- e) broj potvrde o uništenju oružja.

NAPOMENA Za više informacija videti, ISACS 05.50, *Uništavanje: Oružje*.

6.2.2 Delovi i sklopovi

O svim obeleženim delovima i sklopovima (videti tačku 5.1.2) nerasklopljenog i rasklopljenog malokalibarskog i lakog oružja u nadležnosti jedne države mora se voditi evidencija (videti tačku 5.2.1). Ova evidencija mora sadržati iste informacije, kao i informacije iz tačku 6.2.1, kada se ove informacije odnose na delove i sklopove.

6.3 Subjekti zaduženi za vođenje evidencije

Pomenutu evidenciju o malokalibarskom i lakom oružju pod nadležnošću jedne države treba čuvati u centralizovanoj bazi podataka koju vodi nadležni državni organ.

Ukoliko nije moguće voditi centralizovanu evidenciju, evidencija se može voditi i decentralizovano, npr. mogu je voditi administrativne lokalne jedinice države i/ili odgovarajući nevladini akteri, kao što su proizvođači, prodavci na veliko, prodavci na malo, posrednici u prometu, prevoznici itd.

Bez obzira na to da li se evidencija vodi na centralizovan ili decentralizovan način, ona mora biti pristupačna nadležnim državnim organima u skladu sa tačkom 6.5.

6.4 Metod vođenja evidencije

Evidenciju treba voditi u elektronskom formatu.

Evidencija treba da ima i rezervne kopije kako bi se sprečio gubitak podataka u slučaju tehničkih kvarova, krađe, požara itd.

6.5 Pristup evidenciji

6.5.1 Opšte informacije

Državni nadležni organi, uključujući i nacionalnog koordinatorka(e) za praćenje treba da imaju potpun pristup evidenciji u vezi sa malokalibarskim i lakim oružjem u nadležnosti jedne države, bez obzira na to da li se ona vodi na centralizovan ili decentralizovan način.

Subjekti koji vode evidenciju u vezi sa malokalibarskim i lakim oružjem, bez obzira na to da li se radi o vladinim ili nevladinim subjektima, su dužni da pravovremeno odgovore na zahteve za informacijama koje im dostave nadležni organi, u skladu sa tačkom 6.5.2.

6.5.2 Vremenski okvir za pronalaženje informacija

Evidencija se mora voditi na način koji omogućava da se pronađu precizne i sveobuhvatne informacije u vezi sa istorijom nekog malokalibarskog ili lakog oružja u roku od nedelju dana od dobijanja zahteva od nadležnog organa s tim u vezi.

6.5.3 Ugašena preduzeća

Evidencija koju vode kompanije u postupku likvidacije mora se preneti na nacionalni nadležni organ za malokalibarsko i lako oružje (videti ISACS 03.40), a kada takav organ ne postoji, na imenovani nadležni organ.

6.6 Vremenski rok čuvanja evidencije

Evidencija o proizvodnji malokalibarskog i lakog oružja (videti tačku 6.2.1.1) mora se čuvati najmanje 30 godina, a preporuka je da se čuva neograničeno.

Sva ostala evidencija, uključujući i evidenciju u vezi sa uvozom i izvozom malokalibarskog i lakog oružja mora se čuvati najmanje 20 godina, a preporuka je da se čuva neograničeno.

Aneks A (informativne prirode)

Pregled metoda obeležavanja

A.1 Žigosanje

Žigosanje je najrasprostranjenija tehnika za obeležavanje metala. Ona se sastoji u tome da se metalni deo vatrenog oružja obeležava pritiskom na kalup ili matricu sa oznakom koja se urezuje (utiskuje), čime se stvara trajna reljefna deformacija kristalne strukture materijala. Kada se koristi tehnika žigosanja, kristalna struktura materijala koji se utiskuje se u praksi može utisnuti do dubine koja je šest puta veće od dubine na kojoj se utiskuje sam žig. Ako neko obriše utisnutu oznaku sa površine oružja, ostaće čitljiv trag oznake na metalu. Ove promene u fizičkim svojstvima materijala se potom mogu iskoristiti da se povrate oznake ako su izbrisane sa površine. Izbrisani žigovi se mogu povratiti u jednoj trećini slučajeva zahvaljujući dubokim deformacijama u strukturi metala.

Za nanošenje oznake metodom žigosanja potrebna je ravna površina. Ako je površina neravna, ili je sačinjena od veoma tvrdog materijala, koristi se sofisticirana procedura mikro-perkusije (koja može biti kompjuterizovana). Ova procedura, takođe poznata pod nazivom 'pin-stamping' može se koristiti za plastične i metalne površine. Karakteri se unose brzinom od 1 do 5 karaktera u sekundi, dužine od 1 do 88mm i na različitim dubinama. Potencijalna lomljivost pojedinih delova može ograničiti upotrebu ove procedure.

Žigosanje se ne može koristiti na plastičnim i kompozitnim materijalima koji se sve više koriste u proizvodnji oružja nove generacije. Osim toga, zbog primarne primenljivosti na nekaljenim metalima, mašine za žigosanje jednostavnije tehnologije nisu pogodne za stavljanje oznaka po završetku procesa proizvodnje. Kada su delovi i sklopovi vatrenog oružja već proizvedeni, obeležavanje se obično vrši nekom drugom tehnikom, a ne žigosanjem, kako bi se izbeglo oštećivanje proizvedenog dela.

A.2 Livenje

Metodom livenja oznake se dodaju direktno na kalupe za proizvodnju delova oružja. Livenje se takođe koristi za plastične i kompozitne materijale (injekcioni kalupi) za koje bi žigosanje bilo nepraktično. Ova metoda se ograničeno koristi, uglavnom zbog malog prostora za oznake na određenim vrstama oružja. Livenje nije adekvatna metoda za stavljanje serijskih brojeva, koji moraju biti jedinstveni za svaki komad oružja.

A.3 Mehaničko urezivanje

Ovo je veoma rasprostranjena tehnika obeležavanja vatrenog oružja. Obeležavanje se vrši uklanjanjem metala u direktnom kontaktu sa materijalom. Obeležavanje se takođe može vršiti uz pomoć mašina za električno urezivanje kada se površinski sloj neprekidno zagreva i vaporizuje uz pomoć električnog pražnjenja. Kaljeni materijali se mogu obeležavati uz pomoć ove metode kada tradicionalne tehnike kao što je žigosanje nisu moguće. Postoje međutim neka fizička ograničenja kada se urezuju informacije na određene površine i materijale, kao što su kompozitni materijali. Ovaj metod je takođe neprikladan u smislu pristupačnosti i otpora delova koji se obeležavaju, naročito ako se oznake stavljaju nakon montaže oružja.

A.4 Lasersko urezivanje

Laser omogućava obeležavanje svih vrsta površina zahvaljujući procesu sagorevanja oksidacijom i ima tu prednost da ne zahteva fizički kontakt sa površinom koja se obeležava. Takođe omogućava obeležavanje delova koji su nepristupačni u ostalim tehnikama obeležavanja, kao i obeležavanje krutih delova kod kojih svaki pokušaj uklanjanja oznake može da onesposobi oružje. Može se koristiti za kompozitne materijale ili plastiku, kao i za kaljene metale koji se ne mogu obeležavati klasičnim metodama kao što je žigosanje. Laseri mogu veoma precizno da obeleže minijaturne površine, primera radi površine manje od 1mm^2 i mogu sadržati informacije bilo u formi matrice (matrica sa podacima) ili bar koda. Ovo je takođe najpraktičnija metoda obeležavanja logoa, teksta i brojeva u ograničenom prostoru. Mana laserskog urezivanja je to što jednom obrisana oznaka, ne može povratiti.

Za razliku od žigosanja i mehaničkog urezivanja, lasersko urezivanje je znatno efikasnije u smislu uštede vremena i resursa. Pored toga, laserske oznake mogu se naneti na praktično sve materijale i u bilo kojoj fazi procesa proizvodnje, uključujući i po završetku procesa proizvodnje. Kompjuterizovani laseri se takođe mogu koristiti za obeležavanje pojedinačnih komada municije, a proces laserskog urezivanja može se integrisati u mašine za pakovanje municije. Municija se može obeležiti u žlebu čaure pre samog pakovanja.

Lasersko obeležavanje se može pojačati senzitivacijom površine sklopa oružja koji se obeležava na određenu talasnu dužinu uz pomoć posebnog proizvoda. Informacije se potom nanose na oružje uz pomoć lasera. Oznaka se zatim pokriva slojem boje ili otpornog materijala koji će je učiniti nevidljivom za ljudsko oko. Oznaka je međutim vidljiva kada se posmatra pod određenom svetlošću (ultracrvenom ili ultraljubičastom) i to na onoj talasnoj dužini na kojoj je i senzitivizovana.

A.5 Identifikacija radio frekvencijom

U metodi identifikacije radio frekvencijom (RFID) u oružje se ugrađuje elektronski čip koji sadrži informacije o oružju. Ovi elektronski čipovi mogu se čitati sa određene udaljenosti uz pomoć RFID čitača i ako je potrebno, informacije na čipu mogu se izmeniti

A.6 Elektro-hemijske metode

Kod elektro-hemijske metode aplikator, nakvašen rastvorom elektrolita koji je povezan sa izvorom struje, se postavi na matricu koja nosi oznaku. Matrica se potom stavi na površinu koja se obeležava. Dubina oznake se reguliše jačinom električne struje. Ovaj metod se koristi na krutim delovima vatrenog oružja ili određenim tipovima municije koji ne dozvoljavaju dublje oznake. Mana ovog načina obeležavanja je da ako se oznaka izbriše, malo je verovatno da će se moći povratiti. Osim toga, ova vrsta obeležavanja je moguća samo na provodljivim materijalima.

A.7 Mikro-žigosanje (municije)

Mikro-žigosanje omogućava da se u zrno utisne oznaka marke, modela i serijskog broja oružja (ili druge identifikacione informacije) svaki put kada se to oružje aktivira. Oznake se nanose na inicijalnu kapislu i čauru zrna laserskim urezivanjem na vrh udarne igle u prvom slučaju i na ležište metka u drugom. Potrošene čaure su na taj način obeležene identifikacionim oznakama o oružju iz kojeg su ispaljene.

A.8 Ostale metode

Dodatne metode obeležavanja koje se koriste u drugim sektorima su predmet proučavanja u cilju eventualne primene za obeležavanje vatrenog oružja. Metal i plastika koji se koriste u proizvodnji

ISACS 05.30:2012(BCSM)V1.0

delova za vatreno oružje i bezdimnog baruta mogu se obogatiti hemijskim indikatorima. Kristalografski i radioaktivni elementi se takođe mogu koristiti za obeležavanje oružja i bezdimnog baruta. Kolorimetrijski metodi omogućavaju da se koriste traseri koji se sastoje od više slojeva boje, na koje se dodaje i fluorescentni sloj u svrhe detekcije. Redosled boja predstavlja jedinstveni proizvođački numerički kod.

Bibliografija

Ujedinjene nacije

1. UN. *Report of the Group of Governmental Experts established pursuant to General Assembly resolution 56/24 V of 24 December 2001, entitled "The illicit trade in small arms and light weapons in all its aspects."* UN document A/58/138. New York: United Nations, 11 July 2003.
2. UN. *Report of the Secretary-General on Problems arising from the accumulation of conventional ammunition stockpiles in surplus.* UN Document A/62/166. New York: United Nations, 27 July 2007.
3. UN. *Recommendations on the Transport of Dangerous Goods: Model Regulations.* 16th Revised Edition. New York and Geneva: United Nations, 2009.
4. UN. *Implementation of the International Tracing Instrument – Guidelines for National Reporting.*
5. UNIDIR. *The Scope and Implications of a Tracing Mechanism for Small Arms and Light Weapons.* Geneva: United Nations Institute for Disarmament Research and Small Arms Survey, 2003.
6. UNIDIR. PERSI PAOLI, G. *Comparative Analysis of Post-Manufacture Marking Instruments and Practices for Small Arms and Light Weapons.* Geneva: United Nations Institute for Disarmament Research, 2009.
7. UNODC. *Legislative Guides for the Implementation of the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto.* New York: United Nations, 2004.

Regionalne i podregionalne organizacije

8. OAS. *Draft Proposed Model Legislation on the Marking and Tracing of Firearms and Ammunition.* OAS document OEA/Ser.L/XXII.6.1—GE/CIFTA-CICAD/doc.3/06. Washington, DC: Organization of American States, 12 January 2006.
9. OAS. *Model Regulations for the Control of the International Movement of Firearms, Their Parts, Components and Ammunition*
10. OSCE. *Best Practice Guide on Marking, Record-keeping and Traceability of Small Arms and Light Weapons.* FSC. GAL/64/03/Rev. 2. Vienna: Organization for Security and Co-operation in Europe, 19 September 2003.
11. OSCE. *Best Practice Guide on National Procedures for Stockpile Management and Security.* FSC. GAL/14/03/Rev. 2. Vienna: Organization for Security and Co-operation in Europe, 19 September 2003.
12. OSCE. *OSCE Handbook of Best Practices on Conventional Ammunition.* FSC.DEL/73/07/Rev.1/Corr.1. Vienna: Organization for Security and Co-operation in Europe, 25 October 2007.
13. RECSA. *Best Practice Guidelines for the Implementation of the Nairobi Declaration and the Nairobi Protocol on Small Arms and Light Weapons.* Nairobi: Regional Centre on Small Arms and Light Weapons, 2005.

14. SADC. *Standard Operating Procedures for the implementation of the SADC Protocol on the Control of Firearms, Ammunition and other related materials*. Harare: Secretariat of the Southern African Regional Police Chiefs Cooperation Organization (SARPCCO), 2008.
15. SEESAC. RMDS/G 03.40, *Marking and Tracing of SALW*. 4th ed. Belgrade: South Eastern and Eastern Europe Clearinghouse for the Control of Small Arms and Light Weapons, 20 July 2006.

Dodatni izvori

16. ANDERS, H. Following the lethal trail: identifying the source of illicit ammunition. In PÉZARD, S. and ANDERS, H. (eds). *Targeting Ammunition: a primer*. Geneva: Small Arms Survey, 2006, p. 207-27.
17. ANDERS, H. Scope for international minimum standards on tracing illicit SALW ammunition. Note d'analyse. Brussels: GRIP, 2005.
18. BERKOL, I. *Draft Convention on marking, registration and tracing of small arms and light weapons*. Brussels: GRIP, Report 2004/4.
19. BERKOL, I. *Marking and Tracing Small Arms and Light Weapons: Improving transparency and control*. Brussels: GRIP, 2001.
20. CONTROL ARMS. *Tracking Lethal Tools: Marking and Tracing Arms and Ammunition*. London: Control Arms, 2005.
21. MARTINOT, P. *Les munitions au cœur des conflits: état des lieux et perspectives*. Brussels: GRIP, Report 2008/3.
22. MARTINOT, P. and BERKOL, I. *The traceability of ammunition*. Brussels: GRIP, Report 2008/9.
23. McDONALD, G. Connecting the dots: the international tracing instrument. In *Small Arms Survey 2006: Unfinished Business*. Oxford: Oxford University Press, 2006, p. 95–117.
24. PERSI PAOLI, G. *The Method Behind the Mark: A Review of Firearms Marking Technologies*. Issue Brief No. 1. Geneva: Small Arms Survey, December 2010.
25. WFSA. *Draft Report of the Informal Workshop on 'Firearms Marking: Model Standards and Common Serial Number Codes.'* Olbia: World Forum on the Future of Sport Shooting Activities, 2000.

United Nations Coordinating Action on Small Arms (CASA)
International Small Arms Control Standards (ISACS) Inter-Agency Support Unit
support@smallarmsstandards.org | www.smallarmsstandards.org